

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

La 7 Maiu 1935

se vor întruni în Blaj reprezentanții Provinciei Mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș, pentru a designa, prin votul lor, cele 3 persoane, dintre care Sf. Scaun al Romei va alege și va numi pe viitorul Mitropolit al Blajului. — Așa a hotărât sfatul episcopilor Bisericii Unite, împreună cu vicarul capitular al Arhidiecezei, întruniți la București în ziua de 11 Aprilie c., sub prezidiul Episcopului senior, I. P. S. Sa Valeriu Tr. Frențiu.

Designarea celor 3 persoane se va face de astă dată în cadrele unui nou Regulament întocmit și aprobat definitiv la Roma, pe temeliile proiectului și a propunerilor Corului Episcopilor noștri, în frunte cu adormitul în Domnul Mitropolitul Vasile.

Pentru acest număr ne mărginim la această scurtă știre, — care ne-a parvenit în ultimul moment — sperând, că amănunte mai ample să putem da în numărul viitor al gazetei noastre.

Reținem, deocamdată, la acest loc, această nouă dovadă a considerațiunii și a dragostei, pe care Roma o arată Bisericii noastre prin aprobarea acestui Regulament.

Căci în marea lume catolică și în întreg dreptul bisericesc al Romei, se înșiră taxative cele câteva cazuri de excepții, când Roma cere și avizul și propunerea altcuiva — a Capitlurilor, a preoșimii respectivei dieceze — pentru a constitui pe acela, care urmează să fie Episcopul respectivei dieceze. — Iar acum, în locul rescriptului din trecut al Regelui Apostolic, care ținea să accentueze și se arete, de fiecare dată, cât de precară era situația acestui „drept” al „alegerii de Mitropolit” în acele timpuri — iată, astăzi Roma, prin aprobarea unui Regulament precis, acordă Bisericii românești unite de la Blaj un privilegiu din cele mai importante, dorind ca, în constituirea noului Arhiepiscop și Metropolit, ea (Roma) să audă glasul și să cunoască dorința celor mai autorizați dintre Clericii acestei Provincii: în număr total de 100, dintre care 60 reprezentând Arhidieceza și câte 10 din cele 4 Dieceze sufragane.

Intre acești reprezentanți se înșiră membrii tuturor Capitlurilor Catedrale, apoi vicarul Făgărașului și toți ceilalți 23 protopopi ai Arhidiecezei, precum și toți notarii districtuali arhidiecezani, în număr de 24, ca unii, care sunt distinși cu încrederea întregii preoșimii din păstoria sușletelor, care i-a ales și le-a încredințat slujba aceasta. Apoi urmează, pentru completare, vicarii și protopopi mai vechi din diecezele sufragane, directorii cancelariilor diecezane, directorul liceului sf. Vasile din Blaj, etc.

Votarea se va face, și de data aceasta, pentru câte un singur nume pe singuraticile uletine.

Temeri fără temeiu

Avanlanșă necreștină — Papii și Români — Valorile varietății rituale

de prof. DUMITRU NEDA

Schisma dela 1054 a produs-o orgoliul și lipsa de scrupuli a lui Kerularie, care a știut folosi spre acest scop ura aucestrală a grecilor săi împotriva a tot ce-l roman, și pornirea maladivă a bizantinilor spre rătăcirile într'ale credinței; au protejat-o (cât le-a ajuns puterea politică), turcii, îngrijați în toată vremea să împiedece cu orice mijloace unirea în credință a creștinilor (testamentul lui *Fuad Pașa*); o susține și azi, și cine știe câtă vreme încă, avalanșa de voite răstălmăcirii, a doctrinei catolice și de exagerări și scornituri privitor la persoana și la intențiile urmașilor Sf. Petre. Așa în lumea Balcanilor. Și pe aceeaș cale a picurării de venin și-a durat trăinicția și în lumea de copii mari, dar totuși copii naivi, al Rusiei cărora, la început, grecii botezători le-au părut la fel de extraordinari ca și tovarășii lui Cristofor Columb indigenilor din Guahani și Cuba, iar mai târziu, după Kerularie, Bizanțul în descompunere s'a priceput să-l h'notizeze cu lamentațiunile sale și să le inspire ura față de Apusul roman, și printr'asta față de vieață, activitate și realizație, cum observă cu îndreptățită amărăciune filosoful rus *Vasile Rozanov*, în lucrarea sa: *Biserica rusă* (trad. franceză din 1912).

Cât rău a cășunat creștinătății răsăritene, și în deosebi nouă românilor, „pizma grecească” cea detestată de *Miron Costin* pentru uneltirile ei ce au zădărnicit Unirea dela Florența, numai Cel de sus poate să cuprindă. Adevărul e că ne-a înstrăinat de cel pe care

De altfel întreg Regulamentul este lucrat în cadrele tehnice ale dispozițiilor generale pentru alegeri, din codul dreptului canonic, garantând deplină libertate exprimării votului și asigurând — mai mult chiar decât în trecut — o anumită solemnitate și demnitate decurgerii unui astfel de act, în care trebuie să grăiască, întâlu de toate și exclusiv, conștiința fiecăruia dintre cei chemați să colaboreze la el!

Cele 2—3 săptămâni decl. până în ziua de alegere, trebuie să fie nu zile de agitație electorală, ci zile de concentrare sufletească pentru biserica noastră, zile de meditare pentru electori, de rugăciune pentru toată lumea noastră, cu gândul ca din urna electorală să iasă numele celor mai vrednici și a celor mai indicați la viitoarea conducere a Bisericii Unite și a Arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș, mai ales în aceste zile pline de tulburare și de primejdii.

Toți fiii buni ai Bisericii noastre, credem, că se unesc cu noi în acest gând și în această dorință!

glava 365 a *Pravilei* poruncește să fie numi „Prea Fericit și Prea Sfânt; Intocmai ca îngerii; către Hristos părintele părinților; stăpânul a toate adevăratele apostolești Biserici”. Și abia o parte dintre noi și-a revenit din rătăcirile, partea cea mare rămânând să asculte de hulele bizantine și să vadă în Vicarul Domnului un dușman al Românilor. Când realitatea e cu totul alta: Papii niciodată nu s'au gândit la urmașii Romei de pe platurile vechi Dacii decât cu drag. Inocențiu III plănuește episcopie unită pentru Români din Ardeal și țara ungurească; Gregoriu IX aduce aminte regelui maghiar că se cade să treacă în faptă dispoziția soborului din Lateran: în episcopiile latine ce au pe teritoriul lor răsăriteni, trebuie să fie și câte un arhieru de rit oriental; Gregoriu XI dă expresie același datorințe de a da românilor episcopie proprie; dorință realizată de Pavei II la 1466 când întemeiază vladicia Galașilor ardeleni. Tot Pontificii Romani urmând să ridice mitropolia și cele patru episcopii române unite ce avem astăzi și să ne țină la școlile Romei o pieadă întreagă de tineri, fără să aștepte altceva în schimb decât ca binele învățat să deie roade duhovnicești cât mai bogate și în sânul neamului nostru. Tarigradul la rândul său, precede altfel: suprimă arhiepiscopia sârbă, de Ipek, și pe cea bulgară de Ohrida, ca să rămână singur stăpân, iar ortodoxia română de dincoio își poate storce autocefalia dela acelaș scaun patriarhiesc numai când se lasă a se înțelege la Fanar că Români sunt pe cale să bată, altfel, drumul Romei celei bătrâne, cu gândurile lui Eremia Movilă, Petru Șchiopul și Lațcu Vodă, uniți în credință cu Roma; cu respectul față de sf. Scaun al unui Mircea, ce ne-a rămas într'un portret în costum de cruciat papal și cu pietatea unui Ștefan cel Mare, care, împreună cu mitropolitul țării cercetează Roma să capete darurile duhovnicești ale anului jubilar, Cum vor mai face și alți fii aleși al acestui neam, despre a cărui patrie română și vârstare împrăștiată prin lume vorbește cu atâta iubire un Clemente VIII, într'o vreme când atât de puțin cunoscuți și apreciați eram în Apus.

Cu toate acestea Papii și biserica de sub ascultarea lor întâmplină mai nou antipatie pătimasă în rândurile române ortodoxe, uitându-se, sub inspirații fanariote, un întreg trecut de românească simpatie și bunăcuviință față de Capul creștinătății neîmpușinate. Chipurile: ar vrea să ne aserviască politicește și bisericește, primejduindu-ne în felul acesta patrimoniul național și spiritual. Ca și când ar fi fost cândva și undeva vre-un popor obditi și vre-o mișcare sănătoasă pe care să fie putut și să n'o fie părținit Papii dela Roma! Fie vorba

chiar și de mănăstirea ortodoxă „S. Christodor” din Patmos, ori de Turcia musulmană sau Rusia bolșevică înfometată, ca de cecece au făcut urmașii Sf. Petre pentru Irlandezi, Poloni, Ruteni, Armeni, etc., și de cecece face și astăzi pentru încreștinarea și păstrarea sufletului, și a formelor naționale: chineze, japoneze, australlene, induse, africane, ș. a. nici să nu mai pomenim. Activitatea misionară-culturală, din trecut și prezent, a Romei papale trebuie văzută cu obiectivitate creștină și prejudețiile se destramă de sine.

Atunci nu s'ar mai hasarda nici afirmații ca aceasta: „Unirea cu Roma n'a însemnat altceva, decât absorbirea mai lentă sau mai grabnică a unei Biserici ortodoxe sau eterogene în sânul ei”. (Pr. Dr. Gh. I. Ghia: Problema unirii bisericilor creștine. Craiova. 1932. Pag. 16). Asta din simplul motiv că Roma nici când n'a umblat să înghiță pe cei ce au intrat cu ea în legăturile dragostei întru Domnul. A știut la principiul paulin: Un domo, o credință, un botez. Incolo: cea mai largă înțelegere pentru varietatea riturilor. Deja la 591, S. Gregoriu cel Mare precizează conduita Sf. Scaun sub acest raport: „In una fide nil officit sanctae ecclesiae consuetudo diversa”. Așa cugetă și purced și Adrian II și Ioan VIII, cari aprobă cu dragă inimă folosirea limbii slave în liturgiile bizantine din ținuturile evanghelizate de SS. Metodi și Ciril; așa Inocențiu III care apără pe Teodor de Negroponte ce ținea la ritul grec, împotriva arhiepiscopului latin al Athenelor; aceeași e mentalitatea lui Pius X, care latinizantilor dintre Rușii uniți le impune normativul: Nec plus, nec minus, nec aliter, de cum e la Rușii ortodocși. Și perfect în aceeași ogașă a celui mai desăvârșit respect față de toate riturile îndreptățite la venerația creștinilor, pășește și actualul Vicar al Domnului. Motu proprio din 21 Decembrie 1934, prin care rândulește să se scoată la Roma toate cărțile liturgice ale rânduului bizantino-slave, e atât de categoric: „Quae profecto omnia idcirco efficienda iubemus, quod sollicito vigilanterque servatam volumus

gloriosam Catholicae Ecclesiae traditionem, cuius in veritatis luce miro quodam modo rituum varietas renidet, quasi modulatae unius concentus voces, quae ad caelum ex terris efferrantur. Il igitur filii Nostri, qui longe adhuc, pro dolor, e paterna domo aberrant, animadvertant iterum atque perpendant integram huiusmodi, si ad Nos redeant, facultatem fore sui cuiusque ritus splendorem incolumem prorsus asservandi, qui profecto ob aviti sermonis caeremoniarumque vetustatem felicissima ea tempora in mentem redigit, cum una fide, uno ovili unoque Pastore universus laetabatur christianus orbis”. Care va să zică: Dela înălțimea Scaunului apostolic se dă asigurarea că Biserica Romei păstrează și acum și în viitor vechea ei tradiție de a lăsa, tuturor celor ce revin la ea, întreagă și neatinsă, comoara riturilor proprii. Și cine se poate îndoi de obligativitatea și greutatea unui atare cuvânt?

Lucrul nu-l poate mira pe nimeni. Roma recitează și crede în adevărul afirmației: Cred într'una, sfântă, catolică și apostolică biserică. Predania feluritelor rândueli liturgice îi evidențiază și ea cu atât mai convingător acest adevăr. Iată cum: *unitatea* presupune în chip firesc o varietate de elemente legate printr'un fir comun. Diferitele rituri sunt însă una prin aceeași credință, aceleași taine, același Cap văzut, Pontificele, care-i firul ce leagă într'un corp mistic toate aceste părți deosebite ca exterior. *Sfințenia* bisericii apare și ea limpede din chiar faptul mai multor feluri de liturgii. Biserica-i menită doar să-l ducă pe toți oamenii la mântuire. Și-i duce pe calea harului ce le câștigă prin slujbele sale. Cari însă caută să se acomodeze tuturor firilor, deosebite, ale muritorilor. Altele fiind mijloacele cu cari poate fi câștigat apuseanul mai realist și mai practic, și iarăși altele acelea cari vor captiva pe răsăriteanul expansiv, cu imaginație vie, mistic. — Și când se vedește mai limpede *catolicitatea* (= universalitatea) Bisericii ca atunci când vezi adunați în jurul aceluiși Păstor Suprem fel de fel de neamuri și rase: Latini, Greci, Slavi, Sirieni, Chaldei, Japonezi,

Senegalez, Negri africani, Piel Roșii ș. a. Prea mărind pe Tatăl din ceruri în cadre de rânduueli liturgice potrivite sufletului lor, sub cărmăceluiș Cap dela margini la margini supra veghetor și îndrumător.

Prin faptul, apoi, al liturgiilor orientale ce vin din vremuri apostolice, ori aproape apostolice, capătă o strălucire nouă și noi *apostolicități* Bisericii Domnului, în cazul slujitorii altarelor răsăritene ar intra în legăturile iubirii cu singurul scaun episcopesc și poate dovedi astăzi succesiunea apostolică neîntreruptă, și care este cel al Romei papale. (D. Moreau: Les Liturgies eucharistiques. Bruxelles. 1924. Pag. 10—11).

Nu. Roma n'are nici un motiv să strângă guleze riturile ne-romane. Dimpotrivă. Se face însă tărăboiu pe tema aceasta pentru că antagoniștii schismei *nu vreau să înțeleagă* că în calea Unirii bisericilor: apuseană și răsăriteană, nu piedecile artificiale, trase de de atâția patriarhi fărigrădeni dela Fotie până la Anthim VII, — e atât de revelatoare declarația lui Ioachim III († 1912): Les dogmes ne sont pas la cause principale de la separation des Eglises — ci cu totul altceva se ridică: păcățenia ambiției omenești, cea atât de străină spiritului Mântuitorului. Și care dac'ar dispărea din inimile și mințile celor ce ocupă scaune apostolice (aceștia în primul rând) s'ar risipi și păretele despărțitor, detestat cu nesimțită părere de rău. — Deocamdată atât.

Revărsări ale harului. Numai așa mai pot numi *sfintele misiuni* populare ținute între 9—31 Martie c., de P. Leon I. Manușagumenul mănăstirii Moiselului maramureșean în mai multe parohii din eparhia de Nord. Luată în seria cronologică a ținuturilor prinderilor sufletești menționate, parohiile chestie sunt următoarele: *Băsești*, cu 503 mărturisiri și cuminecări (numărul apropiat rilor de SS. Taine la celelalte parohii îl dă în paranteză); *Stremțiu-Săliște* (424); *Băile* (467). La mărturisiri au dat ajutor: prot. Alexandru Achim și preoții Greg. Giurco și G. N.

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Statul și Biserica

Ce prevede noul program al Partidului Național-Țărănesc

Zilele acestea a fost dat publicității noul Program al partidului național-țărănesc. Oricât de gălăgioase ar fi valorile frământărilor publice, cari ne isbesc mereu cu ciudățeni senzationale și nemaipomenite, faptul nu poate fi luat spre știre fără vorbă, și cu atât mai puțin trecut cu vederea. Din mai multe motive.

Mai întâi, trebuie subliniat faptul în sine. În istoria noastră politică are meritul de-a fi întâiul. Pentru întâia dată un partid politic pune în fața țării un program mare, detaliat, închiegat, lucrat cu trudă multă, țesut din confruntarea curajoasă a teoriei cu realitatea. Toate partidele au program: în fața alegerilor. Ticituit ad-hoc, din leitmotive mult-puțin demagogice, din ținte vagi turnate în fraze impresionante, câte poate cuprinde un afiș electoral. De astă dată ni-se prezintă o broșură de 104 pagini, în paginile căreia se oglindesc pe rând toate fețele vieții publice și se preconizează soluțiuni concrete pentru toate problemele importante ale zilei.

Trebuie remarcată apoi incontestabila noutate, îndrăzneală chiar, pe care o prezintă, în întregul său, acest program. Le poți aproba

ori le poți combate; te poți entuslasma pentru ele ori le poți socoti o nenorocire; dar nu poți nega radicalismul cu care înșfacă tot vălmășagul haotic al frământărilor de azi, dibuind drumuri noi pentru canalizarea lor sistematică și ordonată spre o țară mai bună și mai înfloritoare. — Și să nu se uite că e vorba de cel mai puternic partid de masse a țării, drumurile și orientările cărora nu pot fi indiferente nimănui. Fiindcă ele formează curenți de opinie publică și au toate șansele de-a nu rămâne pură teorie, ci de a fi trecute în viață.

Nu vrem să analizăm aci programul în întregul lui. Nu ne vom opri, deocamdată, nici măcar la linile lui fundamentale. Vom spicui cecece interesează cu deosebire cercul nostru de cititori, convinși fiind totodată că tocmai această problemă e de suprem interes pentru viitorul țării întregi. E vorba de *felul cum înțelege și preconizează partidul național-țărănesc raporturile dintre Stat și Biserică*. Problema cardinală pentru viața publică în întregul ei.

Din aceste motive socotim necesar să publicăm aci, fără comentariu deocamdată, p. VI. din programul pomenit: Cultele, subliniind în text cecece credem de importanță mai mare. Iată textul:

*
„In chestiunea religioasă, partidul național-țărănesc pleacă dela următoarele principii:

1) Realitatea vieții țărănești — acum ca și în trecut — e dominată de o notă profund religioasă.

2) *Morala evanghelică*, cu normele altor iste și de jertfă pentru binele public, trebuie să fie călăuză vieții individuale și sociale promovarea ideilor morale e o mare necesitate actuală.

3) *Aceste idei morale trebuiesc trecute în domeniul ideologic în domeniul realităților.*

În consecință, Bisericile, creștine organizate pe confesiuni istorice, intră deopotrivă în preocuparea partidului național-țărănesc care le garantează drepturile prevăzute în Constituție. Biserica ortodoxă, care cuprinde majoritatea a populației române, își va păstra și în viitor caracterul prevăzut în Constituție de Biserica națională dominantă, iar Biserica greco-catolică, își va păstra caracterul de Biserică națională, cu înțietate față de celelalte culte.

Partidul național-țărănesc menține principiul colaborării armonice dintre stat și biserică. Statul procură mijloacele materiale fiecărei Biserici; Biserica educă religios și moralizează masele. Statul respectă deplina autonomie a Bisericilor creștine în privința normelor spirituale dogmatice și morale. Respectă autonomia organizării interioare a bisericii ortodoxe, evghind ca corporațiile biselicești, alese bazele principiilor șaguniane pentru bisericile ortodoxă și prin dispozițiuni speciale ale Statului național românesc.

Partidul național-țărănesc consideră Statul, care procură mijloacele materiale,

Acceasi muncă de ajutorări la ascultarea mărturisirilor au făcut-o cu prilejul sf. misiuni la Glod-Slatioara (718) prot. Gh. Cosma și preoții S. Marleş, I. Bârsan și Gh. Gherman, iar la cele din Ville Satu-Mare (318) preoții Pavel Silaghi și Dr. C. Pop.

În eparhia Orăzii, cu încheierea săptămânii de misiuni dela Carei (1500) conduse de P. Dr. Dominic Neculdeș, ieromonah franciscan uult, s'au ținut pe rând, din partea aceluiaș părinte Ieromonah, o serie de conferințe religioase la: Reuniunea Mariană a Fetelor; Gimnaziul de fete; Școala Normală de băieți, și liceul de băieți „Vasile Lucaciu”. De praznicul Bunelvestiri s'au făcut și noule primiri în Reuniunea Mariană.

În arhiepiscopiea Bozias-ului pâr. L. Costea a avut mai pe urmă parte de reculegeri sufletești, vestitor al cuvântului mântuirii fiind pâr. Dr. Ioan Suci, prof. de religie din Blaj. Asemenea și Vințul de sus al pâr. T. Radu, unde trada misionarului a revenit pâr. Dumitru Neda, redactorul nostru, ajutat la mărturisiri de pâr. Galea din Inoc și preotul local. — Bisericile mereu tixite de lume binecredincioasă și dornică de adevărul Domnului și însetată de apele harului, au fost, pretutindenea cea mai scumpă mângâiere și răsplătă a părinților misionari cât și a păstorilor sufletești din parohiile respective.

Altă lovitură

Străbunii aveau o vorbă: nulla calamitas sola. Noi, nepoții, trebuie s'o justificăm. Dacă nu vrem de bună voie, ne silăște guvernul, oficial. Nici o nenorocire și nici o nedreptate n-o lasă singură. Se face în serie. Cu predilecție față de Biserică și de slujitorii ei.

Au fost nedreptăți în trecut. Crâncen. Totuși era cu neputință să trecă anul, fără să li-se dea o nouă lovitură. Bugetul cu salariile din nou reduse, le-a furnizat-o. Și încă: întrecându-se pe sine însuși, ingenios, a mai ghicit o fărâdelege: noua lege pentru salarizarea clerului. Ea trece, chiar în aceste zile, pe moara Corpurilor legiuitoare. De ce se aduce abia acum, pe spartul târgu-

lui? Când coșul Parlamentului se îndoaie cu tot felul de grăunțe stricate. Când nu se mai poate discuta, părinții națiunii fiind istoviși fizicește de exercițiul votărilor fără sfârșit. E evident, nu-i lucru curat la mijloc! — Și de ce prin surpriză? Biserica n'a fost nici măcar întrebată. Necum să se fi căutat un acord prealabil. De ce? Merită Biserica atâtă dispreț? Procedura ministerului cultelor e nu numai lipsită de eleganța cuvenită: E deadreptul o insultă!

Recunoaștem însă, că manevra e justificată. Proiectul de lege e din acelea cari trebuie ferite de lumină. Din acelea cari nu se pot vota decât inconștient sau roșind. Fiindcă este o nouă lovitură dată bisericii. Nedreptă și inutilă. O faptă rea. Isbește greu o tagmă de muncitori cinstiți ai binelui de obște, de dragul unei meschine economii financiare. O nelegiuire care n'aduce nici un folos și face rău incalculabil.

N'o analizăm acum în amănunte. Azi-măine avem lege definitivă. Suntem siliți să ne rezervăm pe atunci marea neplăcere de a o discuta mai de-aproape. Pentru acum, ajung câteva observări:

Principiul fundamental al legii este acesta: până la armonizarea salariilor funcționarilor publici, salariile clerului sunt cele înscrise în buget. — Prevedere nevinovată. La aparență numai. În fond ea consacră legal o nedreptate care există până acum numai în fapt. Știam până acum că salariile de băjocură din buget nu-s cele cari corespund după dreptate clerului. Ei trebuiau puși în alte clase de salarizare. Acum vine legea să le consfințească.

Și încă: numai pentru a avea puțința de a le scădea și mai mult. Se vor socoti în ele veniturile de acasă După o colă pe care o va stabili, an de an, ministerul. Ori chiar în cursul anului. După capriciul cu care va judeca celebrele „venituri proprii”. — Alta: Celibatarii vor primi salarii cu 25% mai mici decât cei cu familie. — Apoi: „pentru cancelariile eparhiale, ministerul cultelor va acorda salarii numai personalului considerat ca strict necesar pentru rezolvarea chestiunilor oficiale în raport cu autoritățile de Stat”. Principiu ciudat. Oare Biserica există numai pentru a face scrisori către autorități? Numai această muncă a ei trebuie răsplătită? Evident nu. Dar trebuia un nou criteriu pentru a tăia din buget. Mult. Cu riscul de-a desorganiza cadrele de conducere ale cultelor! — Și încă: toate veniturile proprii ale părților componente ale bisericilor vor fi întrebuințate pentru salariile clerului și pentru cheltuielile materiale. — Statul nu va mai subvenționa

decât parohiile recunoscute potrivit art. 33 din legea cultelor, iar din cele exceptate numai pe cele cu cel puțin 300 de credincioși!

Pentru astăzi ajunge. Fără alt comentariu. Atâta numai: începem a înțelege pe cei cari regretă că s'a refăcut ministerul cultelor. E nevoie de un câldu special pentru sugrumarea Bisericii? Se pare că aceasta li este misiunea! Urtă și tristă!

Glas păgân. Sună sinistru, pentru că a răsunat nu în pusturi africane neatînse de lumina evanghellei, ci în Germania zilelor noastre. Și încă din gura septuagenarului Ludendorff, fosta căpetenie de oștiri în războiul mondial. Vorbind cu un colaborator al cotidianului englez mondial *United Press*, bătrânul militar n'a esitat să declare:

„Sunt împotriva lui Hristos; păgân chiar. De asta sunt mândru. Pentru că, la adicătillea, ce și vrea biserica? Vrea să scoată pe om din neamul său cu aceea că-i fâgăduiește raiul. Tocmai din acest motiv nu poate fi vorba de unitate națională, acolo unde se propun doctrine de a lui Hristos. Dacă englezii vreau să rămână la învățătura lui Hristos: n'au decât s'o facă. De puterea ce o au trebuie însă să se despartă. Poporul german e astăzi acela care s'a depărtat mai mult de biserică, și din iubire față de neamul său luptă împotriva bisericii”.

Așa vede raporturile dintre patriotism și religie Ludendorff. — Și nu e singurul care cugetă la fel de păgânește în patria lui Hitler.

Leonida Feodoroff a trecut la cele veșnice. S'a stins zilele trecute, undeva prin Urali, departe de Petrogradul nașterii sale, surghiunuit de bolșevici. Și așa și era firesc s'o sfârșească, în aceste zile de groază, cel ce era exarhul credincioșilor uniți de rit bizantin-slav din fosta împărăție a țarilor.

Istoria vieții acestui suflet de apostol e, pe cât de mișcătoare, pe atât de cu tălc, pentru cine vrea să înțeleagă. S'a născut la 1879 din familie aleasă. Ca student la Academia Teologică ortodoxă din capitala „Sfintei Rusii” e îndreptat de mai marii săi spre adâncirea

și obligațiunea să controleze întrebuințarea veniturilor bisericesti, atât a celor pe care Statul le pune la dispoziție, cât și a veniturilor proprii ale Mitropoliilor, Episcopaliilor și Bisericilor de mir, ale diferitelor comitete religioase și ale fundațiilor religioase, ca să și împlinească strict destinația promovării intereselor spirituale pentru care au fost afectate.

Statul va facilita formarea fondului religios al Bisericilor naționale, care să servească la construcția și întreținerea Bisericilor, la operile de educație și de caritate publică. Privegherea și controlul Statului se va exercita prin Ministerul Cultelor, sau printr'un Subsecretariat al Cultelor.

Alegerea corporațiilor bisericesti, pentru ca ele să fie expresia adevărată a voinții credincioșilor, se va face sub controlul unor persoane creștine-ortodoxe de o obiectivitate ireproșabilă, prevăzându-se în lege severe sancțiuni contra tuturor celor care ar degrada aceste alegeri.

Celula vieții religioase morale, care este Parohia, va fi îndesebi sub atențiunea partidului național-țărănesc.

În consecință, crelarea de parohii noul, numirea și transferarea preoților, nu se va mai putea face decât după criteriile obiective, precise, stabilite de lege.

Preotul va fi integrat în viața socială ca un factor cu răspunderi precise, promovând viața religioasă, morală și caritativă și având, sub grija sa, educația religioasă și morală a copiilor și tineretului. Alături de ceilalți factori, el va fi obligat și la promovarea vieții

culturale, sanitare și cooperatiste a păstorilor săi.

Preotul va avea dreptul la o salarizare, în raport egal cu studiile sale, după norme obiective ca și la ceilalți funcționari publici ai Statului român.

Deasemenea, partidul va lua parte efectivă și hotărâtoare la conducerea treburilor Bisericii, în toate forurile ei spirituale și materiale. Administrația bisericască va trebui simplificată, ea având rolul unei concentrări de directive, nu rolul actual al unei birocrății care să transforme preotul în perceptor.

Episcopatul creștin va rămâne păstrătorul tezaurului dogmatic și moral al Bisericii și organul de directive religioase și morale.

O lege specială va organiza Patriarhatul. Bisericile naționale vor aviza la organizarea și selecționarea personalului ajutor bisericesc, — cântăreții, — a căror salarizare se va face după normele stabilite de Ministerul Cultelor.

Pregătirea viitorilor preoți se va face în școli teologice (seminarii, academiile și facultăți) cu internate, urmând ca selecția lor să fie călăuzită de principiul vocațiunii personale. Se va da posibilitate tuturor candidaților, care nu se dedică misiunilor de preot, de a urma alte facultăți.

Educația și învățământul moral-religios va fi obligator în școlile primare și secundare de stat și particulare.

Casa de Credit a Clerului va fi reorganizată, pe baze complete autonome, pentru ca pe deoparte să fie sprijin membrilor compo-

nenți și pe de altă parte să ajute la educația fiilor preoștilor prin crelarea de internate și la ajutorul membrilor prin sanatorii, spitale, etc.

Monahismul, care trebuie să dea model de înaltă religiozitate și moralitate și să devină activ prin promovarea ideilor religioase și morale, va fi ridicat prin cultură în școli speciale, monahale, și îndrumat spre viața de ajutor ce datorează aproapelui, prin operele samaritanene și de cultură religioasă, care trebuie să ia ființă în mănăstiri.

Partidul național-țărănesc garantează libertatea de conștiință, conform prevederilor Constituției. Asociațiile religioase vor fi declerate tolerate în măsura în care nu vor contraveni moralei publice și siguranței Statului.

Celelalte religii intră de asemenea în cadrul preocupărilor partidului, întrucât ele promovează interesele religioase ale credincioșilor lor, Statul exercitând acelaș control asupra averilor, statornicind norme de cultură și selecțiune a reprezentanților lor și subvenționându-le după posibilitățile bugetare ale Statului”.

Noul Camerlengo al Bisericii Române. Cu 1 Aprilie c. Camera Apostolică își are titularul său în persoana Em. S. Card. E. Pacelli, secretarul de Stat al Sfântului Părinte. În noua sa demnitate, cu drepturi speciale pentru timpul cât Scaunul Sf. Petru ar fi văduvit prin moartea Pontificelui Roman, urmașul card. Gasparri a intrat în 4 Aprilie c., atunci fiind investit sârbătorește de însuși Preafer. Părinte Piu XI. Tot ceremonialul a decurs în cea mai impresionantă atmosferă.

„erezilor” romane, ca să le vină de hac. Rezultatul studiilor sale serioase și cinstit e acela al studiilor lui Mar Ivanios și a oricărui spirit luminat și inimii nepătate ce a studiat vreodată catolicismul: îl vede adevărul; i-se pleacă; îl îmbrățișează, — cu orice risc.

Leonida Feodoroff s'a făcut catolic, păstrându-și ritul. Studiile filosofice și teologice și le-a continuat la Anagni, Roma și Freiburg. În 1912 a fost sfințit de preot unit, prin mâinile arhierului Michail Miroff în biserica bulgară Permik Kapu din Galata turcească. Doi ani de zile s'a pregătit apoi într'o mănăstire din Bosnia, pentru apostolia ce-l aștepta. În 1914 e în Lemberg. De acolo autoritățile pravoslavnic-țariste îl aruncă, pe trei ani, în Siberia. Cu căderea țarului își ia drumul spre Moscova, unde face munca apostolului neobosit, cu roduri impresionante. Până în 1923, când bolșevicii îl înfundă în prinsoarea Butyrki din Moscova, ca la câțeva vreme să-l „expedieze” în cumplitele lagăre din ostroavele Solovievki, iar de acolo în Urali. — Acum, își doarme somnul dreptilor după strădanii apostolice și suferințe de mucenic, ce nu se poate să rămână fără bogată binecuvântare din partea Celui de sus, a cărui cauză a reprezentat-o.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat episcopesc de Cluj-Gherla a făcut următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: Păr. *Augustin Budu* dela Pinticu R. a fost trecut la Preluci; păr. *Mihail Moțoc* dela Preluci e numit adm. local la Pinticul Român, iar nouhirotionitul păr. *Tralan Buzila* a fost rânduit adm. local la Poiana Ilvei.

Duminea Ispășirii. De atare a fost socotită și prăznuită, în chip mișcător, la Roma, Duminea trecută. La ora 17 Vicarul Domnului, amăsurat celor preconizate de El însuși în constituțiunea apostolică „Quod superiore anno” din 2 Aprilie anul trecut, s'a înființat în fruntea mulțimii imense ce a tixit Basilica Vaticană să se închine Crucii și să implore în rugăciuni fierbinți mila cerului și lumină de sus pe seama celor ce, orbiți de ură împotriva Răstignitului, îl încarcă de hule și ocări. Lumea de clerici, preoți, călugări, călugărițe și laici din toate ramurile societății, încolonată în cortegiu procesional, a fost binecuvântată dela înălțimea logiei Veronicii cu rămășițele uneltelor pătimirii Domnului Hristos, în vreme ce puternica Schola cantorum intona sguduitorul Vexile regis prodeunt.

Apel către Români. Cu semnătura dd. N. Iorga, I. Mironescu, N. Titulescu, O. Goga, I. Simionescu, și alte nume ilustre, consiliul „Fund. Culturale M. Kogălniceanu” a lansat un apel prin care îndeamnă pe toți Români să-și aducă aminte de M. Kogălniceanu, cel mai mare răspânditor de cultură al veacului său, și să contribuie la dotarea fundațiunii culturale ce-i poartă numele, precum și la ridicarea unui monument aceluiași ctitor al așezării Statului român modern. Strângerea fondurilor, a căror menire este și publicarea unei ediții complete a operelor lui M. Kogălniceanu, se va face prin Banca Națională și sucursalele din provincie. — Nu începe indoială că Țara întregită va ști răspunde cu demnitate la acest apel.

Moartea card. Achille Locatelli. Din Roma vine știrea morții purpuratului A. Locatelli. Ilustrul defunct s'a născut la 1856 în Seregno (eparhia de Milano). Preot în 1880, în urma calităților sale deosebite, ajunge deja la 1886 auditor pe lângă nunțiatul din München, apoi, succesive, pe lângă cele din Bruxelles, Paris,

Viena. În 1906 e internunțiu în Argentina și arhiepiscop titular de Tesalonica. După zece ani e nunțiu apostolic în Belgia. În 1918 trece, în aceeași calitate, la Lisabona. Aici îi vine, în 1922, pălăria de cardinal. A muncit mult în cadrele S. Congregații a Sacramentelor, Religioșilor, Ceremoniilor și Afacerilor Bisericești Extraordinare. — Odihnească în pace!

Locale. Duminea viitoare, a Floriilor, va predica în catedrală păr. *Liviu Chinezu*, prof. de religie la Școala Normală de băeți.

— După sf. liturghie din catedrală, Duminea trecută a conferențiat, în cadrele desp. Blaj al „Astrei”, d. prof. univ. *Dr. Alex. Pop* dela Cluj, tratând limpede și captivant tema: „Evoluția chirurgiei moderne”. — A fost viu aplaudat de mulțimea impozantă venită în sala de gimn. a liceului de băeți al Blajului, venită să asculte pe acest ales fiu al Blajului.

— Tot Duminea trecută și tot în sala de gimnastică a liceului de băeți, dar după masă, gruparea intelectuală *Thesis* din Sibiu, la invitația grupării rev. *Blajul*, a aranjat o prea dragă *șezătoare artistico-literară*. Programul a fost susținut de dd. Al. Dima, S. Fonea, I. Neamtzu, P. Constantinescu, Dr. I. Popescu, G. Giforelli. M. Alexiu (cuvântări, poezii originale, traduceri, schițe) dela Sibiu și de dd. S. Toduța și C. Cherebețiu (puncte musicale) dela Blaj. Corul elevilor de liceu s'a prezentat și el admirabil, — Lumea, pentru care sala s'a dovedit neîncăpătoare, a răsplătit cu aplauze furtunoase toate aceste prestații culturale, artistice și literare.

— Pentru elevii dela liceul de băeți (și Școala de Arte și Meserii) *exercițiile spirituale* le-a ținut zilele acestea păr. *Dr. Septimiu Todoran*, prof. la Academia Teologică.

— Preoțimea districtului Blaj s'a adunat Marția trecută în *sinod protopopesc* aici la centru. După sf. liturghie la care păr. *Dr. Septimiu Todoran* a rostit o cuvântare ocazională, cei adunați au desbătut diferite probleme bisericești la ordinea zilei.

Semințe în ogorul Agrului. În arhidieceză, între altele, organizația agriste din *Alba-Iulia* s'a îngrijit să-și aducă de semănător al cuvântului celui bun pe *P. Augustin Pop*, ieromonah la Bixad, care Duminea trecută a conferențiat, în fața unui public numeros, despre eroismul creștin, așa cum s'a vădit el în viața și sfârșitul mucenicilor. — Tema dezvoltată la Dicosănmărtin de păr. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de religie în Blaj: Apostolatul laic, de care atâtă lipsă avem îndeosebi în aceste zile de criză. — La *Carei* (eparhia Orăzii) d. avocat *Ștefan Mărcuș* s'a încadrat în programul unei festivități impunătoare, cu vorbirea temeinic dovedită: *Morala creștină în viața neamurilor*. — Tot în eparhia orădană, la *Finiș*, în cadrele unei frumoase șezători culturale cu program bogat, a cuvântat păr. *I. Ilușin* despre meritele creștinismului în nobilitarea muncii.

Nouă congregație religioasă. S'a înființat bine de curând sub numirea de „*Auxiliatrice de la Charité*” în Paris, cu învoiala mai marilor bisericești. Zilele acestea cardinalul-arhiepiscop Verdier a luat voturile Superioarei generale, carea nu-i altcineva decât fiica celebrului istoric Henric Joly, mort acum câțiva ani. Scopul principal al noii congregații este să vină într'ajutor săracilor din suburbiile Orașului-Lumină.

Urgia lojelor. Francmasoneria își cântă în ditirambi afirmativa sa umanitate. Faptele însă dovedesc contrarul. Celea ce le scrie *Times* în nr. din 21 Martie c.) despre stările din nefericitul *Mexico* apucat pe mână masonă, întrec în sălbătăcie orice închipuire. Biserica Domnului trăiește acolo zile de prigoană diabolică. Din 1926 până acum stăpânirea a ucis la 300 preoți și 5000 credincioși. Instituțiilor culturale le este

interzis să țină orice raporturi cu persoane sericești, dintre cari cele scăpate cu vîntul partea cea mai mare au fost expulzate. În loc celor 7000 de preoți de odinioară astăzi al de mai pot sluji în puținele biserici tolene 350 de preoți. — Caracteristic pentru mentalitatea potentăților zilei: Thomas G. Canabal, ministrul de agricultură, nu s'a sfiit să răspundească, pe cale de megafoane, știrea că e prilejul premierii măgarilor săi când cu exaltația de vite de prăsilă, le-a schimbat numele în: Hristos, Maria și Pavel. — Același fost guvernator de Tabasco, care a pavat străzile orașului cu piatra catedralelor aruncate în aer și-a botezat copiii: Lenin, Lucifer, Satan. — Și gloria francmasoneriei una și nedesmintită ura ei față de tot ce-i creștin și divin.

Șarlatanie tip nou. Șeful poliției locale, d. Lupeanu, ne cere publicarea celor ce urmează: „Se duce la cunoștință publică, cumcă s'a semnalat un gen de escrocherie internațională, care a și început atragă în cursă publicul naiv, prin scrisori adresate diferite persoane din diferite țări. Oricine va primi asemenea scrisori să nu le dea nici o atențiune, ci e rugat să le depună la Oficiul polițienesc respectiv, cu apoi cu concursul autorităților polițienești din țara respectivă, va lua măsuri pentru identificarea și arestarea escrocului”. — Un caz: Cineva, care ar vrea să fie de Salazar, bancher falit din insulele Filipine (pe trimis din Barcelona la mai multă lume scrisori cu vitarea: adresatul să meargă în Barcelona, să împute fiicei afirmativului Salazar, 14987 pesetas ca să scape pe dânsul dintr'o belea nemeritată și noroc de împrumutător va căpăta la palmă 630.000 franci cezi drept recompensă,...

Oficiul parohial român-unit din Mesteacă

No. 27/1935.

Licitație publică

Parohia română-unită din comuna *Mesteacă* (jud. Someș), prin aceasta publică licitație pentru *renovarea bisericii* sale parohiale (zidărie) pe ziua de 30 Aprilie 1935 (Marți după Paști), orele 12, în sala școlii primare de din localitate. Planul, devizul și condițiunile de renovare se pot vedea zilnic la oficiul parohial în Mesteacă. Ofertanții își vor înalța ofertele închise, conform prevederilor legii de contabilitate publică, precum și o garanție de 5% a ofertei făcute, în numerar ori în efecte garantate de stat, oficiului parohial, până în ziua de licitație, ora fixată.

După deschiderea ofertelor se va procedea la licitație orală minuiendă prin strigări, începând cu prețul ofertei celei mai avantajoase.

Curatorul parohiei își rezervă dreptul de a angaja pe oricare dintre ofertanți, fără considerare la suma ajunsă prin licitație, și nu va restitui speșele de deplasare a celor respinși. În caz de nereușită a primei licitații se va ținea o a doua licitație, cu aceleași condițiuni, în ziua de 5 Maiu 1935.

Mesteacă, la 21 Martie 1935.

Ioan Hossu

Prim-curator

Efrem Cotușu

L. S.

Paroh-protopop

In Blaj — Părțile pentru Locuri de casă de vânzare

In apropiere de Școala Normală și Școala Comercială Superioară de băeți. Lungimea câte 95 m., Lățimea după învoială.

Informațiuni se vor cere dela

Ing. Ioan F. Negruțu

CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 21